

PKN College 'Eerherstel voor de ziel'

Govert Buijs

VU-Amsterdam

PKN College 'Eerherstel voor de ziel'

Overzicht van het college

1. **Eerst maar wat vervelende formules**
2. **Kennismaken met mevrouw Visser - Jilderda**
3. **Wat is de ziel?**
4. **Wat de ziel nodig heeft**
5. **De ziel en God**

Eerst maar wat vervelende formules (1):

- **MMMMM1-W**: de materiële-moleculaire-mathematisch-meetbare-modelmatige wereld
- **EMW**: de Echte Mensen Wereld
- **MMMMM2**-wereld: Manipulatieve Macht-Markt-Media & Medische Wereld

Eerst maar wat vervelende formules (2) :

- **CCC&C**: Comfort, Correction, Challenge & Community
(excuus voor het Engels!)
- **I,I &I**: Initiatief, Impasse & Innovatie

Frou Visser-Jilderda....

‘arglistig...’

Wat voor kennis zit in zo'n woord 'arglistig'?

Niet: MMMMM1-kennis

Wel: kennis van de EMW, de Echte Mensen Wereld

De EMW: de wereld van *betekenis*

Wat is dan de ziel?

**Het gevoelige ‘instrument’ waarmee wij betekenis
zoeken/ vinden /aflezen**

Maar:

De ziel is zeer beïnvloedbaar! (externe oriëntatie)

... en is soms de weg kwijt (‘donkere nacht’)

Er zijn kapers op de kust...

De MMMMM2-wereld: Manipulatieve ‘influencers’

- **Macht: stam, natie, politieke leider, imperium**
- **Markt: rijkdom, materiëel bezit, hebzucht**
- **Media: Imago, spiegeling van zelfbeeld en beeld van anderen**
- **Medische: gezondheid, vitaliteit, lichaamskracht**

MMMMM2 - wereld

Waardoor groeit de ziel, waardoor krimpt ze, verarmt ze?

**Een bijna universele ervaring: in de MMMMM2-wereld
krimpt de ziel, en wordt uiteindelijk leeg en hard**

Maar waardoor groeit ze?

Waardoor groeit de ziel?

Let op: ‘externe oriëntatie’!

De ziel groeit wanneer en doordat een ander je echt ziet zitten:

→ ‘Erkenning’, ‘bevestiging’

→ Zegen

De ziel begint te groeien door zegen

- **CCC&C**: Comfort/troost,
  - Correction/correctie,
  - Challenge/uitdaging
  - Community/gemeenschap

De ontdekking dat de ziel groeit door ‘zegen’ is wellicht de centrale ontdekking in de Bijbelse geschriften.

Begin van Genesis: de wereld wordt gewelddadig/manipulatief

De ontdekking dat de ziel groeit door ‘zegen’ is wellicht de centrale ontdekking in de Bijbelse geschriften.

Begin van Genesis: de wereld wordt gewelddadig/manipulatief

Abraham: trek er uit! Er gaat iets nieuws beginnen. In plaats van hiërarchische manipulatie-taal komt hier de taal van ‘vriendschap’, ‘partner’, ‘verbond’, gelijkwaardigheid, wederkerigheid → zegen

Abraham's ontdekking is gebaseerd op een universele ervaring: de ziel groeit niet door onderdrukking en manipulatie maar door vriendschap, doordat er iemand met me mee gaat, me ziet, juist op onverwachte momenten.

Dostojewski en de oude landarbeider Marey

De Bijbel is een oefenboek voor de ziel om ‘zegen’ te leren zien, in velerlei gestalten : ‘Let op, mijn ziel!’

- In de liefde van anderen
- In de natuur die ons draagt
- In door medemensen gecreëerde schoonheid (kunst, muziek, etc.)
- In de bijzondere wendingen in de geschiedenis
- In nieuwe gemeenschapsvormen
- In persoonlijk aangesproken worden ‘roeping’

God?

Achter de genoemde troostgestalten zit volgens de Bijbelse ervaring een verborgen bron van zegentroost:

Die wordt 'God' genoemd, of liever: 'de altijd mee-reizende', reisgenoot van en voor de ziel.

God?

De Bijbelschrijvers doen allemaal mee in de grote zoektocht naar wat/wie deze zegenende reisgenoot dan is.

Is vaak een pijnlijk leerproces, omdat mensen vaak allerlei vaste beelden van 'God' in hun hoofd hebben.

God?

(Sieger Köder, *Elia op de Horeb*)

**God van donder, bliksem,
aardbevingen, stormen?**

**→ God van stilte,
niet-manipulatief, reisgenoot**

De Bijbel als oefenboek voor groei van de ziel probeert ons te helpen om goed, zorgvuldig over God-als-reisgenoot te spreken, zodat we zorgvuldig kunnen kijken en niet alles ‘god’ noemen wat zich zo aandient.

Drie veelvoorkomende misvattingen over God:

- **God als 'element' in de MMMM1-wereld**
  - **Almachtige privé-fixer/verzekeringspolis (die als het er echt op aankomt niet uitkeert, en dus God exit)**
  - **De boze meeloerder**
- Bijbelse ontdekking: God is liefde/agapè (CCC&C)**

God van Initiatief, Impasse en Innovatie (I,I & I)

De liefde heeft scheppingskracht, maakt nieuwe dingen → initiatief

Maar liefde loopt vaak vast, stuit op grenzen, breekt er niet doorheen: maar blijft dan toch present → impasse, mee-lijdend

De liefde zoekt vanuit de impasses toch naar nieuwe wegen, onverwachte mogelijkheden, maakt dingen nieuw → innovatie

Zorgvuldig spreken: God als scheppend, mee-lijdend en vernieuwend, als de Schepper, als de lijdende Knecht, en als – in stilte - vernieuwende Geest

Waarom gelooft ‘een filosoof’ in de 21^e eeuw / gaat naar de kerk/ leest de Bijbel?

Om de ziel te oefenen in het zien van zegen (altijd in 4-voud: CCC&C)

Om de ziel te oefenen in het geven van zegen

Om de ziel te oefenen in het zorgvuldig spreken over God, als bron van zegen

Om de ziel te oefenen in het zien van de impasses in de wereld, en te speuren naar vernieuwing

Om te doen waarvoor we in een onmetelijk universum als *homo sapiens* hoogstwaarschijnlijk een ziel gekregen hebben: om de lofzang te zingen.